

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Prejav
8. októbra 2026

**Prejav Tonyho Murphyho,
predsedu Európskeho dvora audítorov**

**Prezentácia výročnej správy EDA za rok 2025
Výbor pre kontrolu rozpočtu – Európsky parlament**

8. októbra 2026

V prípade rozdielov má prednosť hovorený text.

Vážený predseda,

ctené pani poslankyne, ctení páni poslanci,

vážený pán komisár,

som veľmi rád, že dnes môžem predstúpiť pred tento výbor a prezentovať kľúčové zistenia a hlavné odkazy výročnej správy Európskeho dvora audítorov za rok 2025. Opäť je tu so mnou i môj vážený kolega Jan Gregor, ktorý zodpovedá za dohľad nad audítorskou prácou a prípravou výročnej správy.

Výročná správa je hlavným produktom EDA. Vyžaduje si približne 50 % zdrojov Dvora audítorov a predstavuje značnú investíciu v podobe času, expertízy a úsilia našich zamestnancov a členov.

Ponúka cenné poznatky o rozpočte EÚ a rôznych oblastiach politiky. Popri správach z auditov zhody a výkonnosti v nej identifikujeme riziká, šírimo poznatky a predkladáme praktické odporúčania. Naše nezávislé posúdenia majú poskytovať podporu Parlamentu a ostatným inštitúciám EÚ pri rozhodovaní a v ich úlohe spoluzákonodarcov a pomáhať, aby sa verejné financie spravovali účinne, aby sa vynakladali v súlade s pravidlami a aby sa rozhodnutia robili na základe spoľahlivých dôkazov.

V tomto momente sa formuje dôležité rozhodnutie – prebiehajú rokovania o nasledujúcom viacročnom finančnom rámci (VFR).

Nie je to debata len o výške budúceho rozpočtu EÚ. Diskutuje sa aj o tom, ako sa bude tento rozpočet financovať, plniť a kontrolovať a či bude schopný splniť očakávania, ktoré sa naň kladú.

Preto sú zistenia a odporúčania EDA v tejto chvíli obzvlášť relevantné. Vo výročnej správe neposudzujeme len plnenie súčasného rozpočtu. Poskytuje aj ponaučenia pre návrh ďalšieho.

Dnes predstavím hlavné zistenia z výročnej správy za rok 2025 spolu s relevantnými závermi, ku ktorým sme dospeli pri nedávnej a prebiehajúcej práci EDA. Zameriam sa pri tom aj na ich dôsledky pre budúci VFR.

Aké sú kľúčové odkazy našej výročnej správy za rok 2025?

K účtovnej závierke EÚ za rok 2025 vyjadrujeme výrok bez výhrad a potvrdzujeme, že účtovná závierka správne odráža finančnú situáciu Únie. Upozorňujeme však na prechod na nový finančný informačný systém Komisie, ktorý spôsobil účtovné chyby, ktoré si vyžadovali manuálne opravy a odsúhlasenia, ako aj dodatočnú audítorskú prácu.

Poukázali sme aj na to, že čerpané úvery boli v rozpočte EÚ a vo finančných výkazoch EÚ uvedené odlišne. Výsledkom je prebytok v rozpočte, zatiaľ čo účty vykazujú deficit alebo záporný hospodársky výsledok za daný rok.

Výrok bez výhrad znovu vyjadrujeme aj k príjmom EÚ, v ktorých sa nevyskytli významné chyby. Rovnako ako v minulých rokoch sa naše stanovisko nevzťahuje na nevykázané alebo uniknuté sumy cla a daní, pretože v stanovisku sa môžeme vyjadriť len k vykázaným sumám.

Prejdime k výdavkom: dlhodobý rozpočet EÚ zahŕňa tradičné výdavky, ktoré sú súčasťou viacročného finančného rámca, ako aj financovanie v rámci nástroja NextGenerationEU. Nástroj NGEU tvorí v prvom rade Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, označovaný aj RRF, pri ktorom sa využíva iný model poskytovania finančných prostriedkov ako pri VFR založený na splnení míľnikov a cieľov.

K správnosti výdavkov preto aj teraz vydávame dve samostatné stanoviská: jedno k tradičným výdavkom z rozpočtu EÚ a druhé k výdavkom z RRF.

Začnem tradičnými výdavkami z rozpočtu EÚ:

Nami odhadovaná chybovosť sa v roku 2025 zvýšila na 3,8 % v porovnaní s 3,6 % v roku 2024, a presahuje teda náš prah významnosti. Vzhľadom na to, že zistené chyby boli značné a rozšírené, k výdavkom z rozpočtu EÚ vydávame už siedmy rok po sebe záporný výrok.

Odhad chybovosti nevyjadruje mieru podvodov, neefektívnosti ani plytvania. Ide o odhad sumy peňazí, ktoré neboli použité v súlade s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami.

V rámci auditu sme kontrolovali výdavky zo všeobecného rozpočtu v celkovej výške 130,8 miliardy eur. Okruh „Prírodné zdroje a životné prostredie“ najviac prispel k chybovosti, ktorú odhadujeme na 3,9 % (2,6 % v roku 2024). **Viac než 95 %** výdavkov v rámci tohto okruhu **patrí do spoločnej poľnohospodárskej politiky**, pričom chyby siahajú od deklarovania neoprávnenej pôdy až po nesprávny výpočet platobných nárokov. Odhadovaná chybovosť v okruhu „Súdržnosť, odolnosť a hodnoty“ bola 6,6 % (5,7 % v roku 2024). Tieto dve výdavkové oblasti spolu tvoria takmer dve tretiny nami kontrolovaných výdavkov.

Najčastejšími chybami, ktoré sme v rozpočte EÚ zistili, sú problémy týkajúce sa oprávnenosti – neoprávnené náklady, projekty, činnosti alebo prijímatelia, ako aj porušenia pravidiel verejného obstarávania a udeľovania grantov a chýbajúce podporné dokumenty.

Čo teda tieto zistenia znamenajú pre budúci VFR?

Pokiaľ ide o tradičné výdavky z rozpočtu EÚ, odkaz je jasný: chybovosť presahuje prah významnosti a je značná a rozšírená.

K chybovosti najväčšou mierou prispieva spoločná poľnohospodárska politika (SPP) a politika súdržnosti.

Z týchto zistení vyplýva nedodržiavanie pravidiel EÚ a vnútroštátnych pravidiel i nedostatočná účinnosť súčasných rámcov kontroly. Ukazuje sa tiež, že zatiaľ sa ešte nemôžeme úplne spoliehať na prácu vnútroštátnych orgánov.

Zobierali sme rozsiahle dôkazy, ktoré výrazne spochybňujú spoľahlivosť ich práce a obmedzujú, do akej miery sa na ňu možno spoliehať, vrátane početných chýb, ktoré mali orgány odhaliť, ale neodhalili.

Zároveň uznávame, že mnohé vnútroštátne orgány auditu pôsobia pod značným tlakom a čelia pretrvávajúcim problémom v dôsledku nedostatočných kapacít.

Návrhy týkajúce sa nového VFR by orgánom členských štátov poskytli väčšiu zodpovednosť za riadenie finančných prostriedkov EÚ a uistenie o nich, hoci v súčasnosti sa na ich orgány a systémy poskytujúce uistenie ešte nedá spoľahnúť v potrebnej miere.

Zastrešenie spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) a politiky súdržnosti jediným Európskym fondom s cieľom dosiahnuť zjednodušenie a flexibilitu by pravdepodobne presunulo administratívnu záťaž z Komisie na členské štáty a prijímateľov a zvýšilo riziko chýb.

Väčšia flexibilita by preto nemala byť na úkor predvídateľnosti. Zjednodušenie by malo znížiť zbytočnú administratívnu záťaž, nielen ju presunúť inde, a nesmie oslabiť povinnosť zodpovedať sa.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

Model poskytovania finančných prostriedkov sa pri Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (RRF) líši od tradičného rozpočtu. Platby závisia od splnenia míľnikov a cieľov. Model financovania teda nie je spojený s nákladmi a dodržiavaním pravidiel EÚ a vnútroštátnych pravidiel. Výdavky z RRF preto nie sú porovnateľné s tradičnými rozpočtovými výdavkami, a preto k nim vydávame samostatné audítorské stanovisko.

Keďže sa očakáva, že nový VFR bude vo veľkej miere kopírovať RRF, naše zistenia v tejto oblasti majú zásadný význam. Poukazujeme na významné nedostatky, ktoré by sa nemali opakovať.

Výdavky z RRF dosiahli v roku 2025 výšku 45,4 miliardy eur. V súvislosti s platbami deviatim členským štátom sme zistili prípady míľnikov a cieľov, ktoré neboli uspokojivo splnené, ako aj problémy súvisiace s dvojitém financovaním a obdobím oprávnenosti RRF.

Našli sme aj nedostatky v koncepcii míľnikov a cieľov a v monitorovaní zo strany Komisie a znovu upozorňujeme na pretrvávajúce problémy súvisiace s nespoľahlivosťou systémov kontroly členských štátov. Na základe toho vydávame k výdavkom z RRF výrok s výhradou.

Zistili sme, že v niektorých prípadoch sa dohodnuté míľniky a ciele revidovali spôsobom, ktorý obmedzil sľúbené výstupy požadované od členských štátov na základe ich plánov obnovy.

Obzvlášť znepokojujúce je, že niektoré zmeny boli predložené až po podaní pôvodných žiadostí o platbu a v čase, keď ich Komisia ešte posudzovala.

Zmeny boli potom prijaté pred schválením záverečných platieb, čím sa výstupy zosúladi so skutočne dosiahnutými výstupmi, a nie s pôvodne dohodnutými výstupmi, a príslušná platba nebola ovplyvnená. V mnohých prípadoch neboli poskytnuté objektívne ani presvedčivé dôvody na odôvodnenie zmien.

Tým sa oslabuje prepojenie medzi financovaním a výsledkami, čo vytvára riziko, že členské štáty môžu získať finančné prostriedky aj v prípade nedostatočnej výkonnosti.

Konečný termín, do ktorého mali členské štáty predložiť svoje konečné žiadosti o grant z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, bol 30. september.

Na dodržanie tejto lehoty bolo preto ešte v septembri predložených 21 žiadostí, osem z nich 29. a 30. septembra. Komisia musí teraz do konca roka 2026 spracovať približne 90 miliárd eur. To vytvára bezprostredné riziko:

z našich skúseností vyplýva, že tlak na čerpanie prostriedkov na konci rozpočtového obdobia môže viesť k zvýšeniu platieb, ktoré nie sú v súlade s pravidlami, a podporiť výber projektov nižšej kvality alebo projektov so zmenšeným rozsahom, čo v konečnom dôsledku povedie k neefektívnemu využívaniu finančných prostriedkov EÚ.

Čo to znamená pre budúci VFR?

Musíme sa poučiť zo skúseností s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti. Ak EÚ prejde na financovanie založené na výkonnosti, ktoré nebude spojené s modelom nákladov, musí zabezpečiť, aby míľniky a ciele boli dôveryhodné, jasne vymedzené, objektívne merateľné a priamo spojené s výsledkami, ktoré sa majú

dosiahnuť. Informácie o výkonnosti musia byť tiež spoľahlivé, transparentné a nezávisle overiteľné.

Posúdili sme, že navrhovaný výkonnostný rámec je slabo navrhnutý. Je nastavený tak, že neumožňuje merať, čo sa dosiahlo výdavkami EÚ alebo čo občania EÚ v konečnom dôsledku dostali za svoje peniaze.

Dlh a budúce rozpočty

Návrh Komisie týkajúci sa rozpočtu na roky 2028 – 2034 predstavuje takmer 2 bilióny eur alebo približne 1,26 % HND EÚ. V rámci toho je 0,11 % HND vyčlenených výlučne na splácanie dlhu súvisiaceho s nástrojom NextGenerationEU.

Pôžičky EÚ by mohli do roku 2027 dosiahnuť 1 bilión eur, pričom hlavný podiel by na tom mal práve nástroj NGEU. Komisia vo svojom návrhu budúceho VFR navrhuje pevnú ročnú sumu 24 miliárd eur (v bežných cenách) na pokrytie splátok úrokov aj istiny. Samotné úrokové náklady súvisiace s grantovou podporou z NGEU v rokoch 2028 – 2034 by mohli dosiahnuť približne 93 miliárd eur.

Návrhy Komisie týkajúce sa budúceho rozpočtu umožňujú aj značné nové pôžičky vrátane 150 miliárd eur na plány národného a regionálneho partnerstva členských štátov, až 100 miliárd eur na dodatočnú podporu Ukrajiny a potenciálne využitie nástroja pre prípad vážnej krízy až do výšky 395 miliárd eur.

Je tiež dôležité poznamenať, že celkový navrhovaný rozpočet VFR dosahuje výšku 2 bilióny eur, čo je však podmienené realizáciou nových navrhovaných tokov príjmov, ktoré predstavujú približne 20 % navrhovaného rozpočtu.

Naším celkovým odkazom je opatrnosť: pokiaľ sa tieto nové toky príjmov neschvália a nezrealizujú podľa očakávaní, rozpočet EÚ by mohol čeliť značnému výpadku.

To by si vyžadovalo buď vyššie príspevky členských štátov, zníženie celkovej úrovne ambícií rozpočtu, dodatočné pôžičky alebo refinancovanie existujúceho dlhu.

Okrem toho by značné plánované pôžičky mohli členské štáty vystaviť dodatočným finančným záväzkom v čase, keď sú vnútroštátne rozpočty už pod výrazným tlakom.

Záver

Na záver chcem zdôrazniť, že riešenie zistení a nedostatkov zistených v našej výročnej správe je nevyhnutné na posilnenie riadenia a využívania finančných prostriedkov EÚ, najmä v súčasnom VFR, v ktorom čerpanie finančných prostriedkov v rámci zdieľaného riadenia v súčasnosti dosahuje len približne 30 %.

Pri pohľade do budúcnosti však treba povedať, že ambiciózne rozpočty si vyžadujú rovnako ambiciózne ochranné mechanizmy. Ak Únia prejde na model financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, ale naviazané na míľniky a ciele, musí sa poučiť zo skúseností a posilniť vyvodzovanie zodpovednosti a transparentnosť v celom systéme.

Úspech by sa nemal merať len menším počtom pravidiel alebo väčšou flexibilitou, ale aj tým, či občania vidia lepšie výsledky, či majú verejné financie väčší dosah a či sa posilňuje dôvera v európsky projekt.

Na záver by som chcel poďakovať zamestnancom a kolégiu EDA. Ich odhodlanie, expertíza a dôsledná práca zvyšujú kvalitu tejto výročnej správy a významne prispievajú k posilňovaniu úlohy a poslania EDA.

Ďakujem Vám za pozornosť.